Ч. 105 Субота 13 (25) мая 1895. Рік V.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенєм оплати почтовоі.

Рекламациі незапечатані вільні від оплати почтовоі.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівскоі".

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостествах на провинциі: на цілий рік зр. 2·40 на пів року зр. 1·20 на чверть року „ —·60 місячно . . „ —·20 Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою: на цілий рік зр. 5·40 на пів року зр. 2·70 на чверть року зр. 1·35 місячно . . „ —·45 Поодиноке число 3 кр.

День опозициі.

Опозиция парляментарна мала оногди свій день. Бесідники еі говорили як би о заклад, хто з них зможе довше говорити, ставили пильні внесеня та інтерпеляциі, домагали ся поіменного голосованя, перебивали президентови Палати або не давали ему прийти до слова — коротко сказавши, уживали всяких парляментарних і непарляментарних способів, щоби зазначити свое опозицийне становище, а причиною того всего став ся §. 215 закона о податку особисто-доходовім. В параґрафі сім говорить ся о списі оцінки податковоі (Einschätzungsregister) а два его послідні уступи постановляють, що ті списи мають бути через чотирнайцять днів виставлені публично для перегляду податників, обовязаних платити податок особисто доходовий.

Пос. Кампі обговорюючи постанову сего параґрафу, вказав на то, що в подібнім пруским законі нема постанови, щоби списи оцінки податковоі були выложені публично до перегляду. Таке публичне оголошуванє оцінки далоби причину до всіляких неприятностий, а купцям пошкодило би навіть на іх кредиті. Бесідник домагав ся отже, щоби два послідні уступи §. 215 пропустити.

На тім замкнено дискусию а позаяк було ще кількох бесідників записаних до голосу, то вибрано ґенеральних бесідників. Перший промовляв пос. Вашатий і зачав по чески а кінчив відтак по німецки. Він виступив головно против коалициі, жалував ся на то, що в Палаті ніхто не слухає голосу Молодочехів, ставив відтак кілька внесень в справі язика урядового для комісиі податковоі, обговорював справу оподаткованя інсератів, а відтак закінчив свою бесіду тим, що сказав, що партиі коалицийні і іх правительство стратили рацию биту.

Прийшло на конець до голосованя над §. 215. Першу часть его ухвалено після внесеня комісиі. Два послідні уступи сего параґрафу відкинено. Голоси при тім дивно склали ся. За внесенєм комісиі для реформи податковоі, отже за тими обома уступами голосувала ціла опозиция, значна часть лівиці та міністри др. Пленер і ґр. Вурмбранд. Остаточно показало ся, що за тими уступами було лиш 90 послів, а против них 97. Тепер підняла ся в Палаті буча. Пос. Штайнвендер зажадав сконстатованя числа голосів. Президент Хлюмецкий констатує, що оба уступи відкинено 97 голосами против 90. Скрайна лівиця і Молодочехи підняли страшенний крик: Не правда! Фальшиво обраховано! Ще раз голосувати поіменно! Президент оправдує ся і каже, що подав результат голосованя до відомости на підставі совістного обчисленя обох секретарів. Лівиця скрайна і Молодочехи роблять знов крик. Пос. Штайнвендер: Ми в тім циганстві вже не будемо брати участи! Молодочехи кричать: Щось такого то скандаль! Не дамо ся! В Палаті настав страшенний заколот і крик і далясь почути поодинокі голоси: Голосувати поіменно!

Президент Хлюмецкий: Другий раз можна лиш тогди голосувати, коли президент уважає голосованє за сумнівне. (Молодочехи кричать: А оно сумнівне!) Позаяк більшости 7 голосів не можна уважати за сумнів, (Штайнвендер: Чому ні?!) бо секретарі совістно обчислили, то не можу допустити до другого голосованя. — Штайнвендер: Так бути не може! За то ви, панове, відпокутуете! Сей проект закона не сьміє бути ухвалений!

Годі тут описувати дальших сцен, які діяли ся в Палаті, згадаемо лиш коротко, що пос. Кайцль промавляв ще за тим, щоби президент піддав ся воли членів Палати, хоч не мае ніякого сумніву що до більшости голосів, але президент тому спротивив ся і уділив голосу пос. Пацакови до иншого параґрафу, а пос. Штайнвендер поставив тогди внесенє на закрите засіданя. Внесенє се відкинено. Опозиция не хотіла відтак ніяк допустити Пацака до голосу. Пос. Пацак поставив відтак внесенє на перерванє дебати, а коли президент піддав его під голосованє, то его відкинено 138 голосами против 57.

Пос. Кайцль поставив слідуюче пильне внесенє: Поручає ся комісиі для реформи виборчоі: 1) Зажадати безпроволочно від установленого нею підкомітету для вступноі наради над сею реформою справозданя; 2) взяти без проволоки під нараду справозданє підкомітету, і 3) здати справу та поставити внесеня в справі реформи ординациі виборчоі до Ради державноі найдальше до 14 червня 1895 р. Пос. Кайцль мотивував відтак свое внесенє і виступав при тім дуже остро против коалициі і старав ся доказати, що Корона хотіла в сім напрямі зробити конець нужді публичного житя, але ось прийшло правительство, котре чи не мае сили, чи може не мае відваги або може також і нагоди сповнити то приреченє. (Молодочехи і пос. Пернерсторфер перебивають бесідникови часто своими заміткамн а президент мусить его по кілька разів взивати до порядку). Наконець скінчив він свою бесіду а тогди промовив міністер справ внутрішних і сказав: Мо-

1)

Землетрясенє і его причини.

Чи вже мае земля запасти ся? Так сильного і так великі простори займаючого землетрясеня, як сего року, вже давно не було в Европі. Але ще не зовсім притихли вісти про страшне нещастє, яке в ночи з 15 на 16 цьвітня с. р. постигло столицю Країни, місто Люблянну, як вже в послідних днях звістив нас телеґраф про нове землетрясенє в північній Італиі, в місті Фльоренциі і его околици, котре там наробило також немало нещастя і шкоди. Вечером в суботу о 9 год. дав ся почути у Фльоренциі насамперед глухий підземний шум і гук, котрий тревав може всего пять секунд, як зараз в слід за ним наступив сильний удар і затрясло ся ціле місто. Перепуджені люди повибігали на улиці і площі міста та перебули там вже аж до рана. Около 11 год. наступив другий удар, але слабший. Здае ся, що осередком сего землетрясеня не було саме місто Фльоренция, лиш о скілько то можна здогадувати ся із скупих доси справоздань, якась місцевість недалеко Фльоренциі, бо в сім місті землетрясенє не наробило так величезноі шкоди, як в его околици. Тут лиш попукало множество домів, повалилн ся комини і памятники, та покалічило кількоро людий. В сусідним же місточку Ґрасіна завалило ся 40 домів і присипало кільканайцятеро людий; в Сан Мартіно завалила ся церков, погибло четверо людий а дуже богато есть покалічених; в Ляпаджі завалило ся кільканайцять домів, погибло трое людий а богато есть покалічених; наконець в місточку Імпрунета зрушило церков і вежу при ній з дзвонами так, що вежа стоіть тепер зовсім похило, подібно як славна похила вежа в Пізі.

О скілько доси звістно, то се землетрясенє дало ся почути в місті Ареццо на полудневий всхід від Фльоренциі, де тревало 10 секунд, в Сиєні, Пізі, Пяченці, Больоньі і Пармі, отже більше менше в тих самих сторонах, де, хоч слабо, дало ся почути в тім часі, коли в Люблянні наробило великого нещастя. Тепер-же доносять ще, що вечером дня 20 с. м. було сильне землетрясенє також в місті Сполето, що лежить вже серeдній Італиі, в провинциі званій Умбриею. Там розбило оно кримінал і ушкодило кільканайцять приватних домів. Нема майже сумніву, що сі послідні землетрясеня стоять в звязи з землетрясенєм в Люблянні, а коли то приймемо за річ певну, що впрочім потверджае й фльорентийский учений, Бертелї, то покаже ся, що сегорічне землетрясенє в Европі займило величезні простори, бо від Сполето в середній Італиі аж по сам Відень.

Як той, що посовхне ся і упаде, то хоч нераз і добре потовче ся, а все таки, коли встане, огляне ся на то місце, де упав і старае ся розслідити причину свого упаденя, так робить чоловік і по такій великій катастрофі, як землетрясенє: байдуже, що стало ся, байдуже про нещастє, якого наробило землетрясенє; коби бодай знати его причину. Длятого то кожде землетрясенє заставляє чоловіка слідити за его причинами, тим більше, що подае ему до того що-раз то нового материялу, щораз то инших часом навіть і ліпших та докладнійших спостережень. В слідуючім будемо старати ся показати, яке есть наше дотеперішне знанє о землетрясенях і іх причинах.

Передовсім насуває ся зараз питанє, що то есть землетрясенє? Коли іде тяжкий віз, або коли в місті рівнають улиці тяжким валком, то чуемо, як під ним земля трясе ся, як трясуть ся від него навіть доми. Коли сидимо в хаті і не видимо причини того трясеня, то нераз навіть налякаемо ся. Були знов і такі випадки, що нераз і ціле місто затрясло ся та шиби у вікнах забреніли — можна було подумати, що настало правдиве землетрясеня; тимчасом показало ся, що то десь поза містом вилетів у воздух магазин з порохом. Безперечно, і то суть землетрясеня, але не ті правдиві, страшні, що в одній хвили розвалюють найсильнійші будинки, від котрих валять ся цілі міста, розпадають ся гори, роблять ся в земли розколини, довгі нераз і на кілька кільометрів та підчас котрих гинуть тисячі людий. Причина тих землетрясень лежить десь в земли; ми еі не видимо і не знаемо і длятого стараемо ся всілякими способами еі ви-

жу нині сказати, що підкомітет для реформи виборчої закінчив вже свою роботу і в найблизших днях стане з своїм справозданем і своїми внесенями перед комісиєю для реформи виборчої. Тим і стала ся вже перша часть пильного внесеня безпредметовою. Опісля записало ся до голосу ще множество бесідників, між котрими посли: Залеский, Менґер і Герольд. Остаточно закінчила ся ціла дебата над внесенем Кайцля тим, що пильність внесеня відкинено а принято его до звичайного трактованя. Під конець засїданя поставив ще пос. Зіс інтерпеляцию до правительства в справі подороженя нафти а пос. Пернерсторфер в справі перетяженя служби на зелїзници полудневій. На тім закінчив ся по 7 годинах дебати великий день для опозициї.

Перегляд полїтичний.

Зачувати, що опозиция по онгдашнім бурливім засїданю Палати послів постановила вести обструкцийну полїтику і недопустити до ухваленя реформи податкової. — Пос. Кронаветтер заходить ся около заснованя нової, „середної“, партиї парляментарної, в котрій могли би сполучити ся всї ті елементи, що не можуть погодити ся з теперішними партиями. Він виступає також і против социялїстів, котрим закидає, що они ведуть клясову полїтику.

Köln. Ztg. обговорюючи проекти реформи у Вірменії, предложені Анґлїєю, Франциєю і Росиєю турецкому правительству, каже, що проекти ті подано також до відомости і другим державам, а коли-б Туреччина не хотїла приняти головних точок тої реформи, то буде скликаний конґрес европейский.

В бельґійскім мінїстерстві настала криза з причини держави Конґо. Король зажадав від мінїстрів, щоби они виробили в парляментї кредит для сеї держави на внутрішний заряд. Мінїстри не хотїли і думали зразу подати ся до димісиї, але відтак рішили ся предложити сю справу парляментови, а прилучене держави Конґо до Бельґиї відложити на пізнїйше. Тому спротивив ся мінїстер справ заграничних ґр. Мерод і подав ся до димісиї.

Новинки

Львів дня 24 мая 1895

— **Є. Вел. Цїсар** дарував погорільцям міста Комарна підмогу в висотї 400 зр.

— **Іменованя.** Президия ц. к. краєвої Дирекциї скарбу іменувала податковими поборцями: Яросл. Радецкого, Йос. Утшика, Стан. Сьвійонтецкого і Ром. Совиньского; дальше контрольорами податковими ад'юнктів; Ів. Голиньского, Іґн. Вонсовича, Евг. Карпиньского і Ант. Зарицкого; вкінци ад'юнктами податковими: підофіцира рахункового Вольфа Рудермана, та податкових практикантів: Володисл. Охендушку, Стан. Горняка, Ізид. Пісецкого, Альб. Щенсного, Франц. Гаврана. Юл. Ладзиньского, Теоф. Гаваньского і Володисл. Вцїсловского.

— **Доповняючий вибір** одного члена Ради повітової в Бучачи з ґрупи громад сїльских розписаний на день 25 червня, одного члена з ґрупи громад міских на день 26 червня, а двох членів з ґрупи більшої посїлости на день 27 червня.

— **Комісия для присуду премій часописи „Зорі“**, зложена з пп. д-ра Івана Франка, проф. Василя Білецкого і редактора Костя Паньківского порішила: За найлучшу працю узнала она і поставила на першім місци повість д-ра Андрія Чайковского „Олюнька“ (з житя шляхти ходачкової), але позаяк се повість, а премії були розписані на новелї, то найлучший зі всїх надісланих твір д-ра Чайковского поставлено „по за конкурсом“ (з відповідним припорученем для видавництва „Зорї“). Відтак поставлено на другім місци і признано першу премію Василеви Чайченкови за новелю „Хата в балцї“, другу премію Осипови Маковеєви за новелю „Весняні бурї“ а третю Михайлови Коцюбиньскому (з України) за новелю „Для загального добра“. З прочих надісланих праць припоручено до друку в „Зорї“ новелю „Золоте серце“ Евгенії Ярошиньскої (з Буковини) і новелю „Бобо“.

— **Посьвящене крамницї** і дому громадского в селї Гуменци відбуло ся — як пишуть з Щиреччини — дня 20 с. м. Крамниця, котру заложено заходами дбалого о добро своїх парохіян о. Богдана Еляшевского, розвиває ся дуже хорошо, бо за кілька місяцїв свого істнованя змогла вже звернути вложений в неї капітал. Правда, є в громадї й такі, що волять за марний крейцар, який може опустити їм гандляр на цїнї лихого товару, накладати ногами до Щирця, але все-ж загал гуменецких громадян відносить ся дуже симпатично до дїла свого пароха, длятого на посьвящене зійшло ся велике число народу, на лицях всїх яснїла радість та утїха, бо-ж прецїнь кождий поняв тепер наглядно, що кровавий гріш лишить ся в селї між своїми людьми та послужить на хосен громадский. Тож і не диво, що всї зібрані вислухали з великою увагою та цїкавостию поклику о. Дан. Лепкого з Горбач до єдности і згоди, до підпираня чесних змагань свого душпастиря та до піддержаня крамницї. Честь гуменецкій громадї, що перша пробудила ся зі сну в нашім глухім кутї! Може в еї слїди підуть другі села в Щиреччинї!

— **Отворене суду повітового в Хирові**, а взглядно перенесене его з Старої соли до Хирова, здасть ся не наступить з причини, що майже всї дотичні власти заявили ся против отвореня суду в Хирові. Сойм, спротивляючи ся такому отвореню, подав такі мотиви: на перенесене суду з Старої соли до Хирова не згодило ся мінїстерство в роцї 1885; на видїлене Хирова з Старої соли а придїлене до Добромиля, не згодив ся висший суд краєвий у Львові в роцї 1888 тому, що на 20 громад, котрі належать до суду в Старій соли, лише половина заявила охоту належати до суду повітового в Хирові. Против отвореня суду в Хирові промавляє й то, що на випадок отвореня суду в Хирові належало би до него лиш 10.396 мешканцїв, а нинїшний суд в Старім місті мав би також лише 9.059 мешканцїв з 11 громад, а треба би видїлити з суду добромильского дві громади, а з суду старомірского 10, так, що старомірский мусїв би перестати істнувати. Вкінци й суд окружний в Самборі заявив ся також против отвореня суду повітового в Хирові.

— **Новий дворець в Перемишли.** Розвій Перемишля в послїднім десятилїтю, спровадив незвичайний взріст фреквенциї подорожних в сїм місті. Дотеперішний дворець виказував з кождим днем більші хиби, як що-до вигоди подорожних, так і самої служби руху. Ся обставина спонукала дирекцию зелїзниць державних до заступленя нинїшного, невідповідного, тїсного двірця, новим, хорошим, відповідаючим вимогам новочасної технїки в сїм напрямі. Вже в сїм роцї стане в Перемишли на місци неестетичного двірця хороша величава будівля, котра неперечно буде і окрасою міста. Роботи в повнім ходї, оба бічні крила вже стоять, а тепер приступлено до збуреня старої, а побудованя нової части середної. Факт той з натури річи потягне за собою на час перебудови неодну недогідність зарівно для публики приїзджаючої і від'їзджаючої з Перемишля

слїдити. Від таких землетрясень трясе ся земля не на милю або на дві але на тисячі миль далеко, розуміє ся, що чим дальше тим слабше, аж наконець так слабо, що то трясенє можна дослїдити ще лиш дуже докладними до того приладами. З того вже виходить, що причина, від котрої земля трясе ся, мусить десь глубоко лежати в земли, мусить бути величезна, коли може порушити так велику масу землї і на так великім просторі. О таких лиш землетрясенях будемо тут говорити, а заким приступимо до опису деяких цїкавійших землетрясень, розкажемо бодай лиш коротко, яке враженє роблять они на людий і звірята.

Славний нїмецкий ученний, Гумбольдт, так каже: „Перше землетрясенє, яке почуємо, полишає в нас невисказано глубоке і якесь свого рода враженє. То нам найбільше не сходить з дива, що тверда і неподвижна верства землї не єсть так спокійна і дійстно неподвижна, як ми то доси вірили. Від малої дитини навикли ми уважати воду за елемент, котрий порушає ся, а землю, на котрій стоїмо, за щось, що не рушає ся. Всї наші змисли укріпили нас в тім переконаню. Коли-ж нараз земля затрясе ся, то виступає якась тайна, незвістна нам сила природи, яко та, що дїлає, що порушає недвижимою масою. Одна хвиля убиває в нас обман цїлого давнїйшого житя. Не віримо вже в спокій природи і чуємо, що знаходимо ся посеред якихсь незвістних нам, все руйнуючих сил. Майже не довіряємо земли, на котрій стоїмо“. Гумбольдт висказав тут безперечно красними словами ті враженя, які робить землетрясенє на чоловіка, але они суть вже лиш випливом пізнїйшої розваги і розваги чоловіка ученого та слїдителя природи. Кождий иншний чоловік дізнає в першій хвили землетрясеня зовсїм иншого враженя, враженя страху, від котрого майже від розуму відходить. Коли властительку одної камениці в Люблянї спитали, яке враженє зробило на нїй землетрясенє, то она сказала: „Я побачила нараз перед собою і сонце і місяць і звізди, так перепудила ся; а коли-б всї люди з розуму зійшли, то я би нинї тому не дивувала ся“. Треба-ж знати, що в тім домі було 41 сіб і всї вже полягали були спати, коли нараз настало землетрясенє. Цїлий дім почав хитати ся на всї сторони і пукати; головні мури попукали так, що можна в розколину руку упхати, тинк із стїн та стелї почав сипати ся, бальки ломили ся з страшенним лоскотом, а серед того побудили ся люди і не знаючи що з ними діє ся, утїкали, що так скажемо, лиш інстинктовно, з каменицї на улицю. — Один очевидець описує таку сцену в готелю „під слонем“ в Люблянї підчас концерту дамскої капелї. Всї були веселі і забавляли ся як найлїпше, коли нараз став трясти ся цїлий дім. Всї присутні остовпіли, бо нїхто не знав, що стало ся; всї стали як без памяти, хотять встати з місць, а то не можуть удержати ся на ногах. Була хвиля, в котрій здавало ся, що всї з розуму зійшли. Дами з капелї покидали від себе свої інструменти; з гостий одні хотять втїкати і біжать, другі перевертають ся, якийсь офіцир добув шаблю і розбиває вікно, а у всїх на думцї лиш одно, щоби як дістати ся на улицю. — В иншім місци знов вибігли з дому якісь дві панї, з котрих одна держала запалену сьвічку в руцї і заєдно кричала: Боже! Боже! Обі вибігли на улицю як-раз в хвили, коли з гори з домів сипало ся камінє; їм не стало ся на щастє нїчого, але других людий страшно покалїчило. На улици люди клякали і молили ся.

В Триестї, де землетрясенє було також сильне, хоч слабше як в Люблянї, кінчило ся як раз представленє в театрі, коли нараз пішов по сали сильний шум і вітер, скла на великім пауку по серединї салї забренїли, цїлий будинок затряс ся, а переляканa публика пустилась до дверий і хотїла втїкати. Зробилось страшне замішанє; нїхто не знав, що стало ся і не питав о то, лиш думав о тім, щоби як найборше дістати ся до дверий. Суфлер вискочив із своєї будки і почав втїкати, аж виступив якийсь актор і трохи втихомирив перепуджену публику. Подібна сцена була й в театрі в Рецї, де актори і публика повтїкали з театру. — У Видни, де землетрясенє було слабе, одна панї, що вже лежала в постели, але ще не спала, коли зачула, що в компатї щось зашуміло і затріщало, перепудила ся дуже, але не могла нїяк зрозуміти, що би то було і вхопила лямпу в руки та стала заглядати під постіль, думаючи, чи може там який злодій не сховав ся — очевидно мусїла їй в тій хвили прийти на гадку звістна із шкільних книжок істория про дївчину і песика, котрий під постелию викрив захасного злочинця. — Страх не знає сорому, бо кождий ратує своє житє так, як стоїть не питаючи хоч про найпотрібнїйшу одїж. В Люблянї повибігали люди на улицю просто з постелї так, як спали, в сорочках. — Підчас торічного землетрясеня в Константинополи в саме полудне вибігло із лазнї яких двайцять Туркинь, жінок і дївчат, на улицю так, як їх

Виpозумілість і терпеливість публики, змушеної в сім власне часї уживати сего двірця, есть конечною. В цїли зараджения можливим, позірно оправданим рекламациям подорожних, подаємо стан річи до відомости Вп. читателїв. Хвилеві невигоди винагородять вскорі простори, видні і з комфортом уладжені ждальні, величавий вестибуль, як і взагалї всї убікациї зелїзничі уладжені після найновійших і найвідповіднїйших взірцїв. — З Дирекциї руху ц. к. зелїзниць державних.

— **Зима в маю.** З Загреба доносять, що дня 19 с. м. зірвала ся в тамошній окрестности Ґоспич в полудне буря зі снїгом, що тревала до вечера. Снїг упав в такій масї, що комунїкация могла відбувати ся лише саньми. Снїг ще не перестав падати. — З купелевого місця Маріенбаду доносять подібно о величезних снїгах. В північно-західній Чехії панує дїймаюча студінь і упав снїг. Між зелїзничу службу роздїлюють теплу страву як в часї строгої зими. — З північної Угорщини доносять також о страшних бурях і сніжних метелицях. Карпати покриті місцями півметровою верствою снїгу. Теплота обнизила ся низше зера. Шкоди в лїсах і виноградниках величезні. В полудневo-західній Німеччинї панують сильні бурі з снїговими заметами. Комунїкация в многих місцях перервана. З Брукселї доносять, що на прибережи, в Канї і на Північнім мори лютять ся морозні бурі. В Швайцариї упав густий снїг. В Люксембурзї дороги покриті грубою верствою снїгу.

— **Пересторога для переїзджаючих.** З Староміщини пишуть нам: В селї Бусовисках, старомійского повіта проявили ся злодїї, котрі страшно обрабовують, що лише можуть запопасти у переїзджаючих, так, що там дуже богато чужих річий пропало. Сором зверхности громадскій, що не спиняє злодійства і не віддає злодія до рук карних властий.

— **Добре підійшов** якийсь незнакомий злодїй шевского хлопця Йосифа Дзяткевича у Львові. Стрітивши хлопця на улици, як ніс дві пари чобіт, злодїй велїв хлопцеви іти з листом до пароха при костелї сьв. Мартина, обіцюючи єму за се кілька крейцарів. Перед самим домом сказав злодїй хлопцеви, що сьвященик має єму дати 10 зр., отже щоби з гріпми не утїк, то нехай лишить на застав чоботи. Хлопець не підозріваючи нїчого послухав сеї ради. Однако дуже завів ся, бо показало ся, що лист був лише заадресованою кувертою, що сьвященик не дав 10 зр. і що найважнїйше, посилаючий утїк з чобітьми.

— **Огнї.** В Вишнївчику, підгаецкого повіта, згоріли 3 загороди, вартости 4000 зр. Шкода була необезпечена. З Семиківцях того-ж повіта знищив огонь чотири загороди, вартости 3000 зр. — В Кракївци, яворівского повіта, згоріла школа і сусїдні необезпечені будинки одного господаря. Шкода виносить 4000 зр. Огонь був підложений. — В Ясенївци, долиньского повіта, погоріли два доми з господарскими будинками. Шкода 5500 зр. в половинї обезпечена.

— **З Тернополя** доносять, що в лїсї Добривід коло Збаража, постріляв якийсь невислїджений злочинець побережника лїсового. Виновник утїк, а раненого побережника відставлено до шпиталя в Тернополи, де оногди відтято єму пострілену руку.

— **Убийство.** В Кошилївцях, збаражского повіта, убив селянин Слефан Базїв Івана Марцишина, котрого підозрівав о крадіж мотка ниток. Убийства довершив Базїв в страшний спосіб. Вхопивши свою жертву з заду за волосе, повалив на землю і так довго бив Марцишина запятками по голові, доки сей не погиб.

— **Землетрясенє в Італії** наробило величезної шкоди, особливо в Фльоренциї, в народнім музею, котрого мури попукали, а дах похилив ся цїлковито, також в старинній палатї Чертоза, в ґалериї образів палати Уфіці і в многих старинних вілях. Єсли землетрясенє повторить ся, то ті будинки або розпадуть ся цїлковито, або будуть в половинї знищені. На Йоньских островах, особливо на Занте дало ся чути дня 20 с. м. нове, досить сильне потрясенє простовісне, т. є. з долини до гори, а такі потрясения найнебезпечнїйші.

— **Пир у Японців.** Недавно видано у Ню-Йорку книжку о Японії, в котрій автор описує пир японьский. Пир відбуває ся так: З початку нїхто не говорить ані одного слова. Гостї позасїдають в квадратї і слуги, котрі ходять босі, щоби не робити нї найменшого галасу, ставлять стіл. Навіть з улиці не доходять крики, бо реставрациї, в котрих відбувають ся такі пири, відділені від улиць великими огородами. Вкінци господар перериває загальне мовчанє формулою: „Вибачайте, що гостина скромна і зачинайте пир“. Всї беруть зараз знаряди в руку, а слуги приносять ріжні страви. Аж пізнїйше входять до салї молоді гарні Японки в шовкових сукнях, прикрашених цьвітами. То танечницї, котрі при кождім більшім принятю мусять бути. Їх танцї оживляють ґостий і в салї зачинає лунати сьміх, жарти — словом — мовчанє щезло. Танечницї вносять з собою веселість і житє, але жаден з гостий не позваляє собі неприличного жарту. Сей звичай нарушають тільки Европейцї....

— **Нужда в Парижи.** В Парижи лучила ся сими днями така пригода. При улици Бле найдено убиту стару сторожиху дому: Злодїї надїяли ся найти у неї богато гроший. Вскорі арештовано головного виновника убийства, якогось Сале, однакож майже певне було, що він мусів мати спільника, котрого дармо глядано. Несподївано явив ся в полїциї Італїянець-робітник Іван Беґаля і обжалував сам себе о участь в сїм убийстві. — Я сидїв — говорив він — без працї на лавцї в огородї; до мене прийшов якийсь чоловік і обіцяв менї кілька франків за поміч в безпечній крадежи. Я не мав що їсти і припстав на єго жадане. Але довідую ся з часописий, що стара, котрій ми завязали уста, аби не кричала, удушила ся; я не хотїв бути спільником убийства, отже судїть мене і покарайте. — Беґалю задержано у вязници, але небавом попала полїция на слїд правдивого спільника Шпрінґера і арештувала єго. Тодї Беґаля признав ся, що з нужди сам себе обжалував. Від трох місяцїв жив з малим сином за 25 франків (10 зр.), а коли видав послїдний гріш, постановив утопити ся, однакож від сего відвела єго гадка на дитину. Дізнавши ся о убийстві, погадав собі: обжалую сам себе; засудять мене на тяжкі роботи в Новій Каледониї, а сина возьмуть до дому опіки над опущеними дїтьми. За 12—15 лїт призбираю собі з кровавої працї на поселеню трохи гроша, з котрого буду жити разом з сином при єго заробку. — Очевидно, що Беґалю випущено зараз з вязницї і він найшов роботу завдяки розголосови, якого в сїй справі наробили ґазети.

— **Померли:** Вільгельм Ґутман один з найбільших австрийских промисловцїв, власти тель копалень вугля на Шлезку і Галичинї, у Відни, в 70-ім році житя; — др. Николай Наумович, син Івана Наумовича, зелїзничий лїкар, в 42-ім році житя в Спалї в Росиї; — в Градци Йосиф Найвірт, нїмецко-лїберальний посол Ради державної, знаменитий економіст, зі званя дневникар.

Господарство, промисл і торговля.

Ц. к. Дирекция зелїзниць оповіщує: Галицко-румуньский рух дровами. — Спростоване. Поміщені в тарифі для повисшого руху, з дня 1 січня 1895, цїни перевозу з Ґатни транс. до Браіли, Ґалацу і Ясс транс. (для Одесси) (A. тарифа стацийна, сторона, 2) від 15 червня 1895 суть важними з Ґатни транс. а) тільки для посилок з Русс-Молдавиці, б) для посилок зі всїх инших стаций.

Зміна назви перестанку Ґетвайґ і стациї Фурт-Ґетвайґ. Дотеперішна назва лежачого на шляху Кремс-Герцоґенбурґ перестанку Ґетвайґ зістала змінена з днем 1 мая с. р. на „Фурт-Ґетвайґ“, стация же Фурт-Ґетвайґ на „Фурт-Пальт“.

Телеграми.

Праґа 24 мая. Вчера погорів тут будинок, де містять ся машини для електричного осьвітленя вистави етноґрафічної. Огонь зльокалїзовано; причина огню не звістна.

Дженова 24 мая. В одній з тутешних касарень стрілив сеї ночи рядовий вояк до двох підофицирів і одного з них убив на місци а другого ранив тяжко а відтак і сам собі житє відобрав.

Льондон 24 мая. Японцї постановили дотя задержати своє войско в Кореї, доки Корея сама не буде могла удержати у себе ладу і боронити своєї независимости.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

Бог сотворив, а звістно прецї, що женщини на всходї при звичайних обставинах виступають лиш в ґрубій заслонї так, що їм ледви лиш очи видко. Який їх опанував страх, можна собі подумати, коли в тій хвили не мали вже часу до розваги і лиш то одно знали, що треба ратувати житє. Одні з них попадали зараз на землю і дістали корчевих болїв, другі плакали і заводили, инші знов кричали, як би з розуму зийшли.

Отсе малесенький образок того враженя, яке робить землетрясенє на людий. Подібно відбиває ся оно й на звірятах, лиш здає ся, що звірята вже на кілька хвиль наперед відчувають ту страшну силу природи. Дасть ся то по части може тим пояснити, що они чутливійші на дуже слабі дрожаня землї і для-того відчувають їх вже тогди, заким ще настане сильнійший удар. Підчас згаданого вже землетрясеня в Константинополи зроблено то спостережене, що ластівки як би на даний знак вилетїли із своїх гнїзд і цїлими стадами сїдали на дроти телеґрафічні а відтак підоймали ся високо у воздух і лїтали доти, доки земля не успокоїла ся і землетрясенє не скінчило ся. Спостережено також, що так само й кури на кілька мінут перед землетрясенем були дуже неспокійні і шукали собі якого безпечного кутика, де би могли сховати ся. В Триестї спостережено, що конї при возах були дуже неспокійні а відтак підчас самого землетрясеня полошили ся. З Унцмаркт, в Стириї доносить якийсь кореспондент до N. fr. Press-и, що єго пес, з доброї раси, вже на кілька мінут перед землетрясенем був дуже неспокійний. — Яко доповнене до тої сцени, яка відбула ся підчас землетрясеня в готели „під слонем“ в Люблянї, подає один Віденець сцену з папугою підчас землетрясеня у Відни. То само — каже він — що там розказано о людях, можу тут сказати — вибачте за порівнанє — ....о моїй папузї. У мене ночує папуга на щебли, який звичайно робить ся для сих птиць. Отже в ночи з дня 15 на 16 цьвітня пробудив ся я в наслїдок сильного підземного удару, розумів ся, не знаючи, що мене пробудило. В тій же хвили побачив я, як моя папуга ані не писнувши, лиш задеревіла і як би дійстно як кусень якого дерева упала із щебля на землю. Ми думали, що їй щось стало ся і она погибла; прибігаємо до неї і підносимо з землї, а она ані не рушає ся, серце в ній лиш слабо бє ся. По кількох мінутах прийшла папуга знов па стілько до себе, що ми єї посадили знову на щебли. Але тепер була она вже дуже неспокійна, звісила головку в долину і заєдно дивила ся в землю, як би сподївала ся, що звідтам має надійти щось страшного, а в очах єї видко було зовсім виразно якийсь переполох. Аж по довшім часї, коли вже землетрясенє не повторило ся, прибрала она свою звичайну міну. Що она дійстно так перепудила ся землетрясеня, о тім нема нїякого сумнїву, бо ми єї такою нїколи доси не виділи.

(Дальше буде).

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера